

SHKRONJAT E KUR'ANIT

HYRJE

Falënderimi i takon All-llahut. Atë e falenderojmë dhe prej Tij falje dhe ndihmë kërkojmë. Kërkojmë mbrojtje nga All-llahu prej të këqijave të vetvetes dhe të veprave tona. Kë e udhëzon All-llahu s'ka kush e lajthitë dhe kë e largon nga rruga e vërtetë, s'ka kush e udhëzon. Dëshmoj se s'ka Zot tjetër përveç All-llahut, i Cili është Një dhe dëshmoj se Muhammedi sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem është rob dhe i dërguar i Tij.

"O ju që keni besuar, keni frikë All-llahun me një frikë të denjë dhe mos vdisni, pos duke qenë muslimanë!" (Ali Imran: 102)

"O ju njerëz! Keni frikë Zotin tuaj që ju ka krijuar prej një veteje dhe nga ajo krijoi palën e saj, e prej atyre dyve u shtuan shumë burra e gra. Dhe keni frikë All-llahun që me emrin e Tij përбетoheni, ruajeni farefisnin, se All-llahu është Mbikqyrës mbi ju." (En-Nisa:1)

"O ju besimtarë, keni frikë All-llahun dhe thuani fjalë të drejta. Ai (All-llahu) ju mundëson të bëni vepra të mira, jua shlyen mëkatet e juaja, e kush respekton All-llahun dhe të Dërguarin e Tij, ka shpëtuar me një shpëtim të madh." (El-Ahzab:70:71)

Thënia më e vërtetë është thënia e All-llahut, kurse udhëzimi më i mirë është udhëzimi i Muhammedit sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem. Veprat më të këqia janë ato të shpikurat, çdo shpikje është bid'at dhe çdo bid'at është lajthitje, e çdo lajthitje çon në zjarr.

Pa dyshim se fjala më e mirë është Fjala e All-llahut, e

shpallur në Librin e Tij, të cilin e ka sjellur shpirti besnik (Xhibrili alejhis-selam) mbi zemrën e Muhammedit [sal-lallahu alejhi ve sel-lem], për tua tërhjekur vëmendjen njerëzimit, në gjuhën e qartë arabe.

All-llahu s.v.t në librin e tij thotë:

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

“Atyre, të cilëve ua dhamë librin dhe të cilët e lexojnë drejtë ashtu si është, ata e besojnë atë (Kur’anin). E ata që e mohojnë atë, të tillët janë ata që dështuan (në Dunja e në Ahiret). (El-Bekare: 121)

Pejgamberi alejhi selam ka thënë: “*Kush dëshiron të bisedojë me Zotin e tij, le të lexojë Kur’an.*”

Shkronjat e Kur’anit janë shkronja të alfabetit arab. Lexohen prej të djathtës nga e majta dhe janë **28** germa (**harfun**; **shumësi: hurufun**). Nuk ka germa të veçanta, të vogla dhe të mëdha, por shumica e tyre kanë forma të ndryshme, varësisht nga vendi që zënë në fjalë.

Nuk ka as zanore **o, ë** dhe **y**, si dhe këto germa: **c, ç, q, gj, nj, p, x** dhe **zh**. Të gjitha shkronjat e Kur’anit shërbejnë si shenja për bashkëtingllore sepse nuk ka germa të veçanta për të shënuarit e zanoreve.

Zanoret ndahen në të shkurtëra dhe të gjata. Për zanore të shkurtëra ekzistojnë shenja të veçanta të cilat vendohen përmbi, gjegjësisht nën germë. Kurse zanoret e gjata shënohen me ndihmën e atyre të shkurtëra dhe germës përkatëse zgjatëse.

Varësisht nga mënyra e të shqiptuarit, të gjithë tingujt ndahen në të lehtë dhe të fortë.

Tingujt e **lehtë** janë:

ا ب ت ث ج د ذ ر ز س ش ف ك ل م ن و ه ی

Ndërsa të **fortë** janë:

ح خ ص ض ط ظ ع غ ق

Të parat shqiptohen si në gjuhën tonë, ndërsa të dytët janë më të fortë dhe për shqiptimin e tyre nevojiten ushtrime të veçanta.

Ka edhe germa të ngjajshme të cilat ndryshe shkruhen dhe ndryshe shqiptohen për shkak të kuptimit të ndryshëm.

Gjithashtu duhet pasur kujdes në dallimin e tyre gjatë shqiptimit. Germat e ngjajshme të lartëpërmendura ndahen në gjashtë grupe:

ح خ ه - tri (*h*)

ظ ذ - dy (*dh*)

ص س - dy (*s*)

ض د - dy (*d*)

ط ت - dy (*t*)

عُو أُو , عِي إِي , عَا أْ - nga dy (*a,i,u*)

Përsa i takon drejtshkrimin, të gjitha germet ndahen në:

1. Të ngjitura - të cilat ngjiten me germet që vijnë pas tyre në fjalë, dhe

2. Të ndara – të cilat nuk lidhen me germet që vijnë pas tyre.

Në grupin e parë janë 22 shkronja, ndërsa në të dytin këto 6:

ا د ذ ر ز و

ا

ELIFI

Ka këto dy forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në mes dhe në fund (Kanë të njëjtat forma)		E vetme dhe në fillim (Kanë të njëjtat forma)	
ا	ا	ا	ا

Karakteristikë e përgjithshme e alfabetit arab është se përbëhet vetëm prej bashkëtingëlloreve me përjashtim të *ELIF-it* në disa raste të veçanta.

Germa e parë e alfabetit arab është viza vertikale (ا) e quajtur **elif**. Elifi pa kurrfarë shënje lexohet vetëm në fillim të kaptinave (sureve) të Kur'anit dhe në alfabetin arab.

Sikurse çdo germë tjetër e gjuhës arabe edhe elifi lexohet vetëm me ndihmën e shenjave për zanore.

ZANORET E SHKURTËRA

Në gjuhen arabe ka tri zanore të shkurtëra. Për të shënuarit e tyre ekzistojnë shenja (hareke) të cilat vehen mbi germë –

bashkëtingllore: ($\overset{\circ}{_}$) *fet'ha*, ($\acute{_}$) *damme*, gjegjësisht nën germë ($_$) *kesre*, e që kurr nuk qëndrojnë vetëm, por me bashkëtingëllore.

í

ELIFI ME FET'HA

Kur mbi **elif** ($\acute{_}$) vëhet shenja **fet'ha** për zanore të shkurtë ($\overset{\circ}{_}$) fitohet $\acute{\overset{\circ}{_}}$ që lexohet sikurse zanorja e shkurtë *e*, gjegjësisht *a* :

$$\acute{\overset{\circ}{_}} = \acute{e}$$

í í í í í í í í í

!

ELIFI ME KESRE

Nëse nën **elif** ($\acute{_}$) vendoset **kesre** ($_$) fitohet $\acute{_}$ që plotësisht i përgjigjet zanorës sonë *i*:

$$\acute{_} = \acute{i}$$

ı ı ı ı ı ı ı ı ı
 ı ı̇ ı ı̇ ı ı̇ ı ı̇ ı̇

ı̇

ELIFI ME DAMME

Kur mbi **elif** (ı) vendoset **damme** (ı̇) fitohet ı̇ që lexohet sikurse zanorja e jonë e shkurtë **u** :

ı ı̇ = ı̇ **u**

ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇
 ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇
 ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇ ı̇

د

DAL

Shqiptohet sikurse tingulli ynë *d*.

Ka këto dy forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në mes dhe në fund (Kanë të njëjtat forma)		E vetme dhe në fillim (Kanë të njëjtat forma)	
د	د	د	د

Të gjithë tingujt e butë të gjuhës arabe kur kanë për zanore të shkurtë **fet'hen** lexohen me *e* të shkurtë, gjegjësishtë ato me shqiptim të fortë me *a* të shkurtë, ndërsa kur kanë zanoren **kesren** të gjitha lexohen me *i* të shkurtë dhe kur kanë zanoren **damme** lexohen me *u* të shkurtë, sikurse:

د - *d*

أَدُّ أَدَا دَدُّ دَدَا دِدُّ دِدَا دِذُّ دِذَا ذَدُّ ذَدَا ذِذُّ ذِذَا

أَدُّ ذَدُّ ذَدَا دَدُّ دِدُّ دِدَا دِذُّ ذِذُّ ذِذَا ذَدُّ ذِذُّ ذِذَا

أَدُّ أَدَا أَدَا ذِذُّ ذِذُّ ذِذَا ذِذُّ ذِذُّ ذِذَا ذِذُّ ذِذُّ ذِذَا

◦
-

SUKUNI

Kjo shenjë ◦ (viza e rumbullakët, lidhëse) quhet *sukun* dhe rri gjithmon mbi shkronjë. Shkronja mbi të cilën rri kjo shenjë lexohet sikurse mos të ketë kurrfarë shenje. Kurr nuk vinë dy sukuna drejtpërdrejtë njëri pas tjetrit. Sukuni vjen vetëm në mes ose në fund të fjalës mbi shkronjë pa zanore të shkurtë dhe formon rrokje të mbyllur, **p.sh:**

د ----- دُ = *d* أَدُّ = *edh* أُدُّ = *udh*

ذ ----- ذُ = *dh* إِذُّ = *id* دِذُّ = *dedh*

اَدُ اِدُ اُذُ اِذُ اَدُّ اِدُّ اُدُّ اِذُّ

دَدُ دِذُّ دَاذُ دَاذُ دَاذُ دَاذُ دَاذُ دَاذُ

اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ

اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ اِذَّادُ

ر

RE

Kryesisht shqiptohet më fortë se tingulli i gjuhës shqipe *r*.

Është më i afërt me tingullin *rr* kur gjendet me fet'ha, damme ose pas tyre, apo para ndonjë shkronje të fortë, ndersa me shkronjen *r* kur është me kesre ose pas saj.

Gjithmonë shruhet i pandryshuar në këto dy forma.

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në mes dhe në fund (Kanë të njëjtat forma)		E vetme dhe në fillim (Kanë të njëjtat forma)	
ر	ر	ر	ر

رَ رِ رُ أَرِ إِرْ أُرْ أَرِ إِرْ أُرْ دَرُّ دَرُّ

رَا دَارُ دَرِّ إِرْدَ ذَارُ رَادَ أَرِدَ رُدِّ

دُرَا رِدَا رُدَّدَ دُرِدَ رُدَّدَ ذَرَّرَ أَدِرَ دَرَّا

أَدْرَا إِدْرِدَ أَدْرَا أَدْرَا أَدْرَا إِدْرِدَ دَرْدِرَ

ز

ZE

Plotësisht përgjigjet tingullit z , ndërsa shkruhet gjithmonë i pandryshuar në këto dy forma.

Format e të shkruarit e shkronjës	
Në mes dhe në fund	E vetme dhe në fillim

(Kanë të njëjtat forma)		(Kanë të njëjtat forma)	
ز	ز	ز	ز

زَ زِ زُ اَزْ اِزْ اُزْ دِزْ دِزْ دِزْ زَا

دِزْ دِزْ دِزْ اِذْرْ اِذْرْ اِذْرْ رِذْرْ رِذْرْ رِذْرْ اُرْزْ اُرْزْ اُرْزْ

زَادَ اَزَاَزَ رَزَزَ اَذْرِدُ اَذْرِدُ اَذْرِدُ اَذْرَدَ اَذْرَدَ اَذْرَدَ اَذْرَدَ اَذْرَدَ اَذْرَدَ

رِزْدُ رِزْدُ رِزْدُ رِزَا رِزَا رِزَا زُرُزُ زُرُزُ زُرُزُ رَزَادَ رَزَادَ رَزَادَ زِدَارَ

اَزْدَرَّ اَزْدَرَّ اَزْدَرَّ

TENVINI

إِبْرَاءُ أَرَّتْ بَرَدْتُ تَزَبَبَ ذَرْدَرَةٌ دَبْدَبَةٌ

تَرَّتْ دُرَّةٌ تَبْرَتًا تَبْدُذُ بِأُرْيَةٍ تَبَّتْ تَتْرَ

إِبْتَدَدَ إِزْتَرَةٌ بِدَرَّةٍ زَرَزَرَةٌ بَرَزَةٌ أُرْبَةٌ

ث

THE

Plotësisht i përgjigjet tingullit tonë *th*.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ث	ث	ث	ث

ثُ ثًا ثَّ إِثْ ثَبْ دَثْ أَثْ بُثْ رَثْ

رَثُ تَثُ تَرِثُ بَثُ بُرِثَ اَثُ اِثْرُ اِثْرُ

دَثْرُ بَاثِرٍ رِثَاءٌ اُثْمٌ اُثْمٌ اُثْمٌ اُثْمٌ اُثْمٌ

اُثْرُ بَرِثَ تَدَثَّرَ اِبْتَرِثَ ثَرَدًا تُثْرَبُ

و

VAVI

Përafërsisht i përgjigjet tingullit tonë *v* me dallim që është plotësisht buzor, sepse shqiptohet duke i mbledhur buzët. Pasi nuk lidhet me shkronjat që vijnë pas saj në fjalë.

Ka vetëm dy forma:

Format e të shkruarit e shkronjës	
Në Mes dhe Në Fund	E Vetme dhe Në Fillim

Kan të njëjtat forma		Kan të njëjtat forma	
و	و	و	و

وَ وِ وَا وَاوْ دَوُ دَوُ وُدْ دَوُ وِبْ اَوِ اَوِ بُوْ

اَتَوْ زَوْرًا وَاَبَ بَوِوْبَ وَرَبَ اِذْرَاوْ ثَرَوَةٌ

وَرْدَةٌ بِشَوْرَةً وِدَرَ بَوِزِرٍ وَاوْثَرَ وَزْرًا وُتِبْ

دَوُورٌ تَزَوُودَ وَاوْزَرَ اِزْوَزَرَ ثَوْرًا اَوْتَرَ وَاذْ

اَوْرَثْتُ رَوُوزَ بِيْدُووِ وَوْرَثْتُ

—

TESHDIDI

Teshdidi shërben për ta dyfishuar shqiptimin e germës mbi të cilën rri.

Kurrë nuk vjen në fillim të fjalës, por në mes ose në fund, dhe gjithëherë qëndron mbi shkronjë.

رَدَدَ = رَدَّ بَثَّ = بَثَّ رَبَّ = رَبَّ ثَبَّتْ = ثَبَّتْ

ثَبَّتْ بَثَّ ثَبَّتْ تُرِدُّ وَبُثِّرَ بُدَا دِرَّةٌ تُزَوِّدُ

بِدَرَّةٍ زَرَّةٌ اَدَبٌ ثَرَبَ وَدَثَّرَ تَدَرَّبَ تَدَبَّرَ

وَدَدَ تَاَزَزَ ذَرَّةٌ اُرْرُ وَدَّتْ دُبَّا تَبَرَّرَ بَبَّتْ

تُرَبِّبُ بِتَرَبَّبِ تَدَبَّرُ

ن

NUNI

Shqiptohet si tingulli ynë *n* dhe ngjitet me geramat që vijnë para saj dhe pas saj.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ن	ن	ن	ن

نَ نِ نٌ أَنْ أُنُّ بِنُ نًا دُنُّ بِنَ أَنْ إِنَّ

إِبْنُ يَأْذِنُ وَنَبَذَ بِيْنَتٍ أَدْنَبَ ذَنْبًا تُتِنَّا نَوْدٌ

أُدُنُّ أُنْبَةٌ بِيْدَنَةٍ إِنَّ أَرْنَبًا إِنْتَدَبَ بِنْدَرًا دِرْنَةٌ

أَرْنَبٌ نَبْرٌ تَنْبَةٌ تُنْبَتُ إِبْنَةٌ إِنْ نَبَذَ أَنْبَرَ دُنْدُنٌ

تَرْنِنَةٌ وَرَنْتَرَةٌ نُثِبْتُ أَنْبَتَ تَوْبَةٍ أَنْدِرُ بِنْبُوَّةٍ

ی

JE

Plotësisht i përgjigjet tingullit tonë *j*.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ي	ي	ي	ي

يَ يَ أَيُّ يَا يَدُ زُيُّ تُيُّ بَايُّ يَدُ يَزُرُّ

أَتَيْنَ بَزِيدٌ يَرِثُ دُوَيْرَةٌ رَوَى ثَدِيًّا يَرُونَ

أَيْتَنَ رُوَيْدًا دَيْنٌ يُنْدِرُ وَيَرُونَ بَايُّ بَرْدِيٌّ

يَرُوزَ يَبُثُّ أَدْرِيَّةٌ بِيُونَ تَبِيًّا بَدْبِيٌّ يُثَبِّتُ

لَيِّنْ لُبَّ أَتْلٍ لَلْبِثِ أَنْزَلِ ثُلْثُ إِبِلٍ لَوْ وُلِدَ

يَدُلُّ بِأَدِلَّةٍ أَلَاذُلُّ يَلِدُ بَلَدٍ لِأَنَّ بَلَاءً أَلَا بَدُ

لَبْنٍ لَدُنْ ذِلَّةٍ لَيْنَالٍ بِلَذَّةٍ وَلَوْلَ أَيْ لَوْنٍ لَيْتَ

لَيْتُبُ لَزَبٍ بِلَيْنٍ يَدُلُّ زُلْزَلَتْ ثُلْثُ وَيْلٍ

بُلْبُلَاءً وَلَنْ تَلْبَثُ لِأَنْتَ الْأَبَوِيُّ وَلَدَتْ إِثْنَيْنِ

ZANORET E GJATA

Në gjuhën arabe janë tri zanore të gjata: **á**, **í** dhe **ú**. Pasi nuk ka germa të veçanta për të shënuar zanoret e gjata, ato formohen prej zanoreve të shkurtëra dhe bashkëtingëlloreve (në atë mënyrë që pas shënjës **fet'ha** shtohet **ا** ose **ى** dhe fitohet **á**, pas shënjës **kesre** shtohet **ى** dhe fitohet **í**, dhe pas shënjës **damme** shtohet **و** dhe fitohet **ú**). Kur **ا** ose **ى** qëndrojnë si shenja për zanore të gjata, nuk vendoset mbi to **sukuni**.

Mbi zanore të gjata ose nën to nganjëherë qëndron viza vertikale në vend të së pjerrtës.

وُ , یُ , اُ , یِ , اِ

ZANORJA E GJATË A

Zanorja e gjatë "a" është disa llojesh. Formohet prej و ا ose ی . "A" e gjatë formohet kur pas **fet'hes** vjen ا ose ی pa kurrfarë shënje, gjegjësisht kur mbi و ا ose ی qëndron viza e shkurtë vertikale اُ یُ وُ .

Në atë rast ا و ose ی lexohen si zanore jo në e gjatë "a".

أَوَى تَابَ إِلَيْنَا أَنْشَى أَوْلَى أَوْوُ إِنَّا أَرَدْنَا ثَلَاثَةَ

تَرَى أَدْيَانًا رَبُّوْ وَلَادَةٌ نَبِيْنَا نَادَيْنَا يَا أَبَانَا بَاتَ

إِلَيْنَاوَلِيْنَا دُنْيَا لَوْلَا أَنْزَلْنَا يَارَبَّنَا اتِنَا ثَوَابًا ا

إِلَى دَارِنَا أَتَى بِرَوَايَةٍ بِلَادُنَا بَارِدَةٌ أَيْنَهُ تُرَابِ

لَا بِنَةٌ زُرْنَا وَلِيًّا ذَاتَ لَيَالٍ

ف

FE

Shqiptohet si tingulli ynë *f* dhe ngjitet me geramat që vijnë para saj dhe pas saj.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ف	ف	ف	ف

فَ فِي أَفٍّ دَفٌّ نَفَا لَفٌّ فَرٌّ فَإِنَّ رَفَثًا فَرَّتْ

فَارَةٌ رَدَفَ انْفَا يُفْنِي فَانِيَةٌ فَإِذَا فَازَ تَوَفَّى

بِفَلِرَاتٍ فَرَدَدْنَا فُرَادَى اِفْتَدَى يُنْفِدُ فَارَدْتُ فَرَّتْ

اِفْتَرَى فَاتِرٍ فَاتٍ فَوْتًا وَفَاةٌ فَنَانٍ فَلَانٌ نَفَدَ

فَاوْرُنَا أَلْفَ فَيْلَةٍ بِوَأْفِدَةٍ نَفْنَفٍ تُؤَفِّتُ أَلْفُ

فِنْيَانٍ وَفَتَاةٍ

TË LIDHURIT E FJALËVE

Në Kur'an nuk lexohen gjerat të cilat nuk kanë farë shënje.

Kjo veçanërisht vlen për germen ۱ dhe ل (ال - lamut-tarif) kur janë në fillim të fjalës dhe ۱ kur është në fillim dhe në fund të fjalës, pa kurrfarë shënje.

Prandaj, varësisht nga ajo se a kanë farë shenja, apo nuk kanë, kështu do t'i lexojmë në fjalët e shënuara poshtë:

بِالْأَثَرِ = bil etheri

أَلْتَّوْبُ = eth-

thevbu

لَيْلَةُ الْبَدْرِ = lejletul bedri

لِلدَّرَنَةِ = lid-

dereneti

أَلْوَلَدُ = el veledu

بِالذَّوْنِ = bidh

dhenbi

بِالْيَدِ = bil jedi

وَالرَّبِّ = ver Rabbi

تَوَلَّوْا = tevel-lev

وَالزُّبْرِ = vez zuburi

اتَّوَابَتْ وَالتُّدْبَةُ بِالْبَارِزِ بِأَثَانِ

بِالنَّارِ بِالذَّنْبِ فَالتَّالِيَاتِ الثَّوَابِ بِالثُّلُثِ بِالثَّرَى

بِالثَّوَابِ بِالذُّلِّ الدَّالُّ بِالثَّوَالِ بِالثَّارِ

ZANORJA E GJATË I

Zanorja e gjatë *i* formohet kur shënjës kesre i shtohet pas **ى**. Shenja kesre (viza e pjerrtë ose vertikale) mund të qëndrojë nën germen **ى** por edhe nën germen e përparme, me kusht që **ى** mos të ketë ndonjë shënjë tjetër, p.sh:

اِى بى ذى فى لى وِربى لا اذرى بوادِ

لا يزدُ الفيلُ للذى يروى لايلافِ والتينِ

انفِى اِتنى دينارا رِى ثبنتى فى دينى يُريدُ ثوابِ

وَالدِّينِ وُلِدَ فِي إِبْرِيلَ الْأَوْلَادُ زِينَةُ الدُّنْيَا

يَا أَبِي أَدْبَنِي فِي دِينِي

ق

KAFI

Ky tingull nuk ekziston në gjuhën tonë, sepse është i rëndë dhe shqiptohet **fortë**, nga thellësia e fytyrës. Me i afërm është me tingullin tonë *k*.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme

وْ-

ZANORJA E GJATË U

Kur pas shënjës *damme* shtohet و (pa hareke tjera) formohet zanorja e gjatë *u* (وْ-). Shkruhet:

أَوْ ذُو قُوا أَبَدَرُّ أَوْ قُلُوبِنَا أَوْ تُونِي بَدَاوَدَ إِتَّقَا

زَيْنُوا وَالزَّيْتُونَ أَنْ يُنْفِقُوا نُورُ نَبِينَا أَوْفُوا

يُولَدُ يَتُوبُونَ يُنْفِقُونَ يُقَدِّفُونَ تُوقِنُونَ وَقِفُوا

يَتُوبُونَ وَلَايَدَنْبُونَ يَاوَدُودُ رَبِّي الْفَارُوقُ ذُو

يَتْلُونَ الْقُرْآنَ أَوْ الزُّبُورَ قُولُوا وَالْقُبُورَ زُورُوا

قَالُوا رَبَّنَا نَتُوبُ لِدُنُوبِنَا أَلْفُودُ زَارُوا نَبِيَّنَا

م

MIMI

Shqiptohet si tingulli ynë *m*.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
م	م	م	م

مَا لِمَ قَمِ أَلَمْ يَأْقَوْمِ مِيرَاثُ أَمْنُوا مِمَّا دُمِّرَتْ

فَدَمَدَمَ بِنَمِيمِ مُمَدَّدَةٍ أَيْنَ الْمَقْرُ مَرَامٍ يَوْمَ

مَمْنُونٍ لِمَ لَمْ تَرَ إِمَامًا أَنْتُمْ تَمُوتُونَ أَمَّا

لِلتَّلْمِيذِ قَلَمٌ يَا بَنِي آدَمَ لِمَنِ الْمَالُ الْيَوْمَ إِذَا قُمْتُمْ

أُمُّ نَبِيِّنَا لَقَدْ مَاتَ الْيَوْمَ مُمَثَّلٌ رَبِّ تَمَّ مُرَادَنَا

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا فَلَا تَلُومُونِي أَلْمَالُ وَالْبُنُونَ فِتْنَةٌ

ء

HEMZA

Hemze quhet tingulli bashkëtingëllor që nganjëherë shkruhet si ا e nganjë herë si ء e që nuk ekziston në gjuhën shqipe.

Shqiptohet duke lëshuar frymë përmes fytit të shtrënguar. Kur është e shkruar me sukun shqiptohet si gjysëm tingulli, duke u mbështetur në tingullin e mëparshëm. (psh. دَابُّ - de'buḥ - بِرُّن - bi'ruḥ).

Hemza shkruhet nganjëherë (ء) e nganjëher ka për bartës و ا ose ي (pa pika), ndërsa në fillim të fjalës shkruhet gjithmonë në formë të elifit ا.

Kur و dhe ی janë bartëse të hemzes, atëherë ata nuk lexohen.

أ = e , إ = i , ؤ = u >>>> Të gjitha këto lexohen shkurt.

أ إ أ ؤ إ إن أنت إبدأ رنة يومئذ فنة تفي

إذاقرات يأمي رأيت الذب فانت فائدة مدب

فباي الاء يقرتون القران وأبري لؤلؤ لئن

يؤمنون والمؤمنون والمؤمنات البئر مملوءة

ك

KEFI

Përafërsisht i përgjigjet tingullit tonë *k*, përveç që shqiptohet diçka më **butë**.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme

ك	ڪ	ڪ	ك
---	---	---	---

ك ك ك كَا كَمَ إِلَيْكَ لَمْ يَكُنْ كُفُؤًا أَلَمْ تَرَ كَيْفَ

مِنْ كُتُبِ الْمَكْتَبِ تَبَارَكْتَ يَكْفِي لَكَ كَمَالُكَ مُبَارَكٌ

كُونُوا قِرْدَةً الْكُوْتُرُ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ فَوَيْلٌ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ فَمَّا نَذِرْ

وَرَبَّكَ فَكَبَّرْ وَكَذَّبُوا بِالْأُيَاتِنَا كِذَابًا رَبُّكَ يَرْزُقُ لَكَ

وَادْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ

HUMBJA E GJATËSISË NË SHQIPTIM

Kur fjala e cila mbaron me *a*, *i* ose *u* të gjatë lidhet me ndonji fjalë tjetër, atëherë ajo *a*, *i* ose *u* e gjatë bëhet e shkurtë, psh:

قَالَ = قَالَوا = قَالُواالآن = *kalul ane*
 لَ = لَآ = لَآئِلُ = *lel lejl*
 فِي = فِي = فِي = *fid dun'ja*
 الَّذِي = الَّذِي = الَّذِي = *el-ledhi'tumine*

إِنِّي الْيَوْمَ مَا الْقَلَمُ ' اتُوا الْمَالَ فَمَا الْيَتِيمَ

فِي الدَّارِ إِلَى النُّورِ قَالَا لَ الْيَوْمَ وَاتَّقُوا النَّارَ لِيُنُو

وَأَمَّا زُوا الْيَوْمَ ذَوِي الْقُرْبَى لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ

فِي الدِّينِ لَنَا الْيَوْمَ إِلَّا الَّذِينَ فِي الْكِتَابِ وَاتُّوا

إِذَا انْقَلَبُوا لِأَكْبَرِ الْأَكْبَرِ فِي الثُّلْثِ إِذَا أَكْتَالُو

ه ه

HE

Shqiptohet lehtë prej thellësisë së krahërorit e përafërsisht i përgjigjet tingullit tonë *h*.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ه	ه	ه	ه

Më pare kemi pa se ky tingull ه ه (h) kur ka mbi te dy pika ة ة lexohet *t*. kjo vlen vetëm në fund të fjalës.

ه ه ها هي ه له هُنَّ اهلٌ بهنَّ منهم هل

هو هادٍ دهاقاً نهى فآلهمها وهُدواهدايةً

أُأْمِنْتُ بِاللّهِ وَمَلَأْتَهُ وَكُتِبَهِ فَمَهْلٌ الْكَافِرِينَ أَمَهُلُهُمْ

رَبِّحْ حَرْفٌ حُرُوفٌ نَحْنُ نَحْكُمُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ

دُوحِلْمٌ لَأَيَحِلُّ لِلْحَلِيمِ فَتَحَةً أَمَرْنَا بِالرَّحْمَةِ نَبِينَا م

فِي حَدِيثِهِ إِنْ تَرَحَّمَ تُرْحَمُ أَلْحَالُ وَالْحَرَامُ بَيْنُ

الْحَوْلِ وَالْأَحْوَالِ حَوْلٌ حَالْنَا إِلَى أَحَبِّ الْحَالِ

فَتَحًا مُبِينًا إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى ۖ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ أَلْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا

ح
ĤA

As ky tingull nuk ekziston në gjuhën tonë. Shqiptohet me zë të grithshëm nga thellësia e fytit dhe vetëm gjer diku i përgjigjet tingullit tonë *h*.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ح	ح	ح	ح

أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ فَاللَّهُ خَيْرُ الْخَالِقِينَ لَحْمُ الْخِنْزِيرِ حَرَمٌ

الْحَمْرُ أَمْ الْحَبَائِثِ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا رَبُّ تَمَّ

بِالْخَيْرِ إِنَّمَا الْخَيْرُ بِالْمَخَاتِيمِ

وَلَا خِرَّةٌ خَيْرٌ وَابْقَى

ج
XHIM

Shqiptohet më fortë se tingulli ynë *xh*.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ج	ج	ج	ج

جَ جَا جِ جُو جَاجِي أَبْجَدُ أَجْدُ جَوَابًا جَاءَ

حَجَّ حَاجِ حَاجِجُ الْقُرْآنِيُّ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى

جِبَالاً لِّجَنَّةٍ مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ وَإِذَا الْجِبَالُ أَلْجَهُلُ

رُبُّنَا اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ أَلْجَنَّةُ تَحْتَ أَقْدَامِ أُمَّهَاتِكُمْ إِلَى خَالِقِنَا

رُبُّنَا اللَّهُ نَحْنُ مُحْتَاجُونَ وَجَادِلُهُمْ فِي الْأَمْرِ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ

إِنَّ يَأْجُوجَ وَ مَاْجُوجَ فِي مَجِيءٍ إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ

الْحِمَالَ يَا رَبَّنَا نَجِّنَا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ

س

SIN

Shqiptohët mprehtë përmes dhëmbëve dhe i përgjigjet tingullit tanë s.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme

س	س	س	س
---	---	---	---

سَ سِ سَاءِ سِي سُوِ سِ اسَاءَ سُوتَا اِنْسُ سِرُّ
سَافِرَ سَفِيرٌ كَسْرَةٌ اسْحَقُ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ سَالَ سَائِلٌ
بِقَلْبِ سَلِيمٍ اِنَّا رَسَلْنَا رُسُلًا وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى سُبْحَانَ
الَّذِي أَسْرَى السَّلَامَةَ فِي السُّكُوتِ سُورُوا النَّاسِ فِي لُبْسِ
اللِّبَاسِ الْحَسَدُ تَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ وَسَيَّرَتِ الْجِبَالَ فَكَانَتْ
سَرَبًا وَلَا أَفْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَامَةَ الْإِسْلَامُ دِينُنَا وَنَحْنُ مُسْلِمُونَ
الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَ يَدِهِ اِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ

فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

ش

SHIN

Plotësisht i përgjigjet tingullit tanë *sh*.

Ndërsa ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme

ش	ش	ش	ش
---	---	---	---

شِ شِ شِ شَا شِ شِبْرًا شَيْءٌ رِيشٌ بِشْرٌ بِشْرٌ
 مَاأَشَاءَ لَا تَمْشِ أَشَارَ إِلَيْهِ شَتْوِيَّةٌ أَبْشَرْنَا بِبُشْرَى شَاكِرٌ
 شَهِدَ شَاهِدٌ شَرِبْتُ شَرْبَةً فِي تَشْرِيبِ الْأَوَّلِ هَاشِمِيٌّ قُرَيْشِيٌّ
 رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ كَلِمَةُ الشَّهَادَةِ اسْتَشْرَقَ لِإِشْفَاءِ فِي الْحَمْرِ
 تُمَّ إِذَاشَاءَ أَنْشَرَهُ لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَ إِذَا
 الْوُحُوشُ حُشِرَتْ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ثُمَّ شَقَقْنَا شَقًّا

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ الْيَتَانِ

ص

SAD

Ky tingull nuk ekziston në gjuhën tonë, sepse është i fortë. Përafërsisht i përgjigjet tingullit tonë *s* dhe **shqiptohet fortë** duke i mbledhur buzët dhe tërhequr gjuhën.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ص	ص	ص	ص

ص = sa , صًا = sanlëxohen shkurtë.

Shenja *fet'ha* mbi te lexohet *a* e shkurtë, kurse *tenvini-fet'ha* e dyfishuar lexohet *an* e shkurtë.

صَ سَ صًا سًا صُ صِ صَا صِي صَاءُ أَصْبُ بَرَصَ

صَدُّ مُصِّ أَصْلًا صَلَاةً الصَّفُّ الصَّيْفُ يَصُومُ وَيُصَلِّي

مُصْحَفٌ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ النَّجَاهُ فِي الصَّدَقِ تُبْ تَوْبَةً

نَ صُوحًا وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ الْآنَ حَصَّصَ الْحَقُّ

خَالَفْنَا صَبُورًا وَ مُصَوِّرًا وَ صَبَّارًا كُنْ صَابِرًا فِي مُصِيبَةٍ

أَصَابَكَ إِلَّا لِلَّهِ الدِّينُ الخَالِصُ فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى إِنَّا

صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا صَدِيقُكَ مَنْ صَدَقَكَ لَا مَنْ صَدَقَكَ إِنِّي

أَصْحُو قَبْلَ الشَّمْسِ أُصَلِّي الصُّبْحَ وَآتَلُودِرْسِي

تَفَضَّلُوا مِنْ فَضْلِكُمْ الَّذِينَ يَنْقُضُونَ زِينَةَ الْفَاضِلَةِ مَحَبَّةٍ

مَا لِأَرْضِ الْأَفْضَلِ الْجَزِيلِ الضَّارِبِ سَيُضْرَبُ الْقَرْضُ

مَقْرَأُ تَضَخُّمِ الْقَلْبِ ضَاقَتْ مَنْ ضَاقَتْ يَدُهُ مَرَضُهُ

فُرِضَ صَوْمُ رَمَضَانَ فَلْيُضْحِكُوا قَلِيلاً

الْأَوْتَادِ وَالْجِبَالِ أَوْطَادًا طُولَ الْأَمَلِ مَا الْحُطْمَةُ فِطْرَةٌ

مَطَرٌ وَابِلٌ إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ أَرْسَلَ طَيْرًا كَطَى السَّجَلِ

وَأَنَاشِطَاتٍ نَشْطًا وَمَاتَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ لَا تُفْرِطْ وَلَا تُفْرِطْ

طَاقَةُ الذُّرِّيَّةِ لَا يَمَسُّهُ جُنْبٌ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ طُوبَى

لِلطَّلَبَةِ الْمُجِدِّينَ مَاءُ الْمَطَرِ طَاهِرٌ يَوْمَ نَبِطِشُ الْبَطْشَةَ

الْكُبْرَى الطَّهَارَةُ شَطْرُ الْإِيمَانِ صَدَقَ مَنْ نَطَقَ

ظ

DHA

As ky tingull nuk ekziston në gjuhën tonë dhe fare pak i përgjigjet tingullit **dh**, sepse shqiptohet më **rëndë** dhe **fortë** duke i mbledhur buzët dhe tërhequr gjuhën.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ظ	ظ	ظ	ظ

ظ = dha , ظَّ = dhanlëxohen shkurtë.

Shenja *fet'ha* mbi te lexohet *a* e shkurtë, kurse *tenvini-fet'ha* e dyfishuar lexohet *an* e shkurtë.

ظَ ذَ ظِ زُ ظًا ذَا زِ ظَا ظِي ظُو ظِي أَوْظِ اِيظُ طِيَّ

أَطَا فُظًا فِي ظِلٍّ أَنْظَرَ يَنْظُرُ ذُوْحَظٌّ تَلْظَى

وَالظَّاهِرُ الْإِظْنَ بِالظَّالِمِينَ ظِلَالًا حَافِظٌ نَظَرَ نَظْرَةً مُنْتَظِرٌ

يَدَايَ نَظِيفَتَانِ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ اِنِّي حَفِظْتُ الدَّرْسَ كِتَابِي

أَنْظَفَ مِنْ كِتَابِهِ دَائِمًا فَانْدِرِ الظَّالِمِينَ حَفِظُوا الصَّلَوَاتِ مَنْ

صَبَرَ

ظَفَرَ الظَّفَرُ الْكَبِيرُ مَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ لَا تَنْظُرُ إِلَى مَنْ

قَالَ وَانْظُرْ إِلَى مَا قَالَ النَّجَاةُ فِي حِفْظِ اللِّسَانِ

ع
AJNI

Ky është tingull i mprehtë fytor. Nuk ekziston në gjuhën tonë. Shqiptohet si **gjysmë tingulli "a"** me gojë të hapur, në mënyrë që fryma lëshohet përmes fytit të shtrënguar.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
ع	ء	ء	ع

َ ع = a , عَا = an , ء = u , ء = i lëxohen shkurtë.

عَا = a , عِي = a , عُو = u , عِي = i lëxohen gjatë.

Shenja *fet'ha* mbi te lexohet *a* e shkurtë, kurse *tenvini-fet'ha* e dyfishuar lexohet *an* e shkurtë.

عَ ءِ ءُ عَا عِ عِ عِ عَا عِي عُو عُو عُو دَعُ دَعُ عَدُّ

عِشْ عَفَا عِزُّ عِزُّوَا بَعْتُ عَيْبِ بُعِثَ أَعْلَى عَنِ النَّعِيمِ

أَعُوذُ الصَّبْرُ جَمِيلٌ مِعْرَاجُ النَّبِيِّ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ عَلِيٌّ

عَقْلٌ سَلِيمٌ أَلْعَلِمُ نُورُ السَّاعِي نَاجِحُ الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ

بِعَذَابٍ وَاقِعٍ عَدْلُ سَاعَةٍ يَعْدِلُ عِبَادَةَ سَبْعِينَ سَنَةً يَا عَلِيُّ

كُنْ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

وَرَفَعَنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا أَبِي اللَّهِ أَنْ يَقْبَلَ عَمَلَ صَاحِبِ بِدْعَةٍ

حَتَّى يَدَعَ بِدْعَتَهُ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ

غ GAJNI

As ky tingull nuk ekziston në gjuhën tonë. Vetëm gjerë diku i përgjigjet tingullit tonë **g** dhe shqiptohet me **zë të thellë** dhe të **fortë** nga fyti.

Ka këto forma:

Format e të shkruarit e shkronjës			
Në Fund	Në Mes	Në Fillim	E Vetme
غ	غ	غ	غ

غ = ga , غًا = ganlëxohen shkurtë.

Sikur të gjithë tingujt e rëndë të mësuar deri tani edhe mbi këtë tingull *fet'ha* lexohet *a*, ndërsa *tenvini-fet'ha* e dyfishuar lexohet *an*.

غَ غِ غًا غِي غُو غُؤُ غَيْبُ غُفِرَ فَرَعُ

زَيْعًا بَغِيرٍ عِشَاوَةٌ لِيَطْعَى مَاغْنَى عَنْهُ الْغَاشِيَةُ بِالطَّاعِيَةِ

اِغْتَسَلَ الْغَيْبَةَ حَرَامًا اِذَا يَغْشَى رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا اِنَّا اِلَى

رَبِّنَا رَاغِبُونَ قَدْ وَصَلْنَا الْغِيَةَ مَنْ يَغْفِرُ يُغْفَرُ مَنْ عَشِنَا

فَلَيْسَ

مَّا مَالَمْ يُعْرِغْ يُغْفِرُ تُقْبَلُ تَوْبَةُ عَبْدٍ حِكْمَةٌ بِالْغَةِ فَمَا

تُغْنِ التُّدْرُ اِذَا يَغْشَى السُّدْرَةَ مَا يَغْشَى مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَعَى

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا اَنْتَ غَفُورٌ رَحِيمٌ اٰمِيْنُ

حُرُوفُ الْهَجَاءِ

ALFABETI I GJUHËS ARABE

Germa	Emertohe t arabisht	I përgjigjet Tingullit:	Germa	Emertohe t arabisht	I përgjigjet Tingullit:
ا ء	Hemze, elif	-	ض	Dad	-
ب	Ba	B	ط	Ta	-
ت	Ta	T	ظ	Dha	-
ث	Tha	Th	ع	Ajn	-
ج	Xhim	Xh	غ	Gajn	-
ح	Ha	-	ف	Fa	F
خ	Ha	-	ق	Kaf	-
د	Dal	D	ك	Kef	K

ذ	Dhal	Dh	ل	Lam	L
ر	Ra	R	م	Mim	M
ز	Za	Z	ن	Nun	N
س	Sin	S	و	Vav	-
ش	Shin	Sh	ه	Ha	H
ص	Sad	-	ی	Ja	J

**DISA REGULLA QË KANË TË BËJNË ME ZANORE,
BASHKËTINGËLLORE DHE TË LEXUARIT NË
KUR'AN**

1. ~ Kjo është shenjë për shqiptim më të gjatë dhe qëndron vetëm mbi zanoret e gjata *a* (آ), *i* (ی) dhe *u* (و) dhe shërben për shqiptim më të gjatë të tyre, p.sh.

جَاءَ = *xha'e* فَلَمَّا أَصَاءَتْ = *felemma edaet*

سِيَّءٌ = *si'e* قُولُوا آمَنَّا = *kulu*

amenna

سُوْءٌ = *su'un*

فِي أَنْفُسِكُمْ = *fi*

enfusikum

2. Zonorja e gjatë *u* (أُو) lexohet si të ishte shkruar zanore e shkurtë *u* (أُ) në fillim të këtyre fjalëve:

أُولَيْكَ أَوْلِيَاءِ أُولَى أَوْلُو

Ndërsa e fundit (të fjalët أُولَى أَوْلُو dhe tjera të tilla) shqiptohet gjatë, nëse këto fjalë nuk lidhen me fjalwtjera që pasojnë.

3. Zonorja e gjatë *u* (أُو) lexohet shkurt në disa vende në Kur'an, p.sh:

هُؤْلَاءِ عُلْمَاؤُ

4. Zonorja e shkurtë *u* (أُ) mbi و lexohet si zanore e gjatë *u* në këto fjalë:

مَاؤْرِي دَاؤْدَ يَلُوْنَ يَسْتُوْنَ تَلُوْنَ غَاؤْنَ

5. Në disa fjalë zano rja e shkurtë *e* (أَ) lexohet *a* e gjatë, p.sh:

هَذَا = *hadha* اللهُ = *All-llahu*

ذَالِكْ = *dhalike* الرَّحْمٰنُ = *Err-Rrahmanu*

هَكَذَا = *hakedha* ثَلَاثَةٌ = *thelathetun*

إِلَهُ = *ilahun* لَكِنْ = *lakin*

Në fjalën اللهُ *lami* (ل) lexohet *ll*, përveç nëse vjen pas kesres.

6. Fjala أَنَا lexohet si të ishte e shkruar أَن -*ene*, përveç në qoftëse gjatë leximit në të pushojmë.

7. *Tenvini* (ـَ) - *fet'ha e dyfishuar* gjithmonë shkruhet me bartësin *elif* (ا), përveç ë dhe ع e cila nuk lexohet, p.sh:

مُسَمَّى فَتَى هُدَى جَنَّة

8. Është shpjeguar me rastin e përpunimit të çdo harfi që *fet'ha* (ـَ) lexohet si *a* e shkurtë (jo si *e*) dhe *fet'ha* e dyfishuar- *tenvini* (ـَ) si *an* shkurt (jo si *en*) kur qëndrojnë mbi ndonjëren prej këtyre nëntë bashkëtingëlloreve të cilat nuk ekzistojnë në gjuhën tone:

ق غ ع ظ ط ض ص خ ح

Mirëpo, duhet mbajtur mend se, nëse në të qëndron *sukuni* dhe para tyre bashkëtingëllorja e butë me *fet'ha*, atëherë edhe ajo *fet'ha* lexohet si *a* e shkurtë, p.sh:

نَحْنُ = *nahnu* أَطَعَهُمْ = *at'amehum*

يَخْرُجُ = *jahruxhu* أَضْلَالًا = *adlalen*

وَاصْبِرْ = *vasbir* يَظْلِمُهُمْ = *jadhlimuhum*

بَعْدَ = *ba'de*

مَغْضُوبٌ = *magdubun*

يَقْرَأُ = *jakreu*

Kjo rregull nuk ka të bëjë me teshdidin, p.sh:

(وَاصْبِرْ) وَالصَّبْرُ = *ves sabru*

(أَضْلَالًا) الضَّلَالُ = *ed dalalu*

(أَطْعَمَهُمْ) الطَّعَامُ = *et ta'amu*

9. Zanorja (َ) - *fe t'ha* lexohet si *a* e shkurtë në këto fjalë.

اللَّهُ = *All-llahu* اَللَّهُمَّ = *All-llahumme*

رَبِّ = *Rabbi* رَبَّنَا = *Rabbena*

10. Tingulli *h* (هـ هـ) me *kesre* ose *damme* (ُ -) i cili në këtë trajtë vien vetëm në fund të fjalës, nëse ka para vetes harfin me hareke (ُ) lexohet e gjatë, e nëse para tij qëndron harfi *me sukun* ose pa kurrfarë shënjë lexohet e shkurtë, gjegjësisht *kesre* dhe *damme* lexohen si *i*, *u* të gjata.

SHEMBUJ PËR SHQIPTIM TË GJATË PËR SHQIPTIM TË SHKURTË

فَلَهُ = <i>felehu</i>	مِنْهُ = <i>minhu</i>
رَبُّهُ = <i>Rabbuhu</i>	فِيهِ = <i>fih</i>
رَسُولُهُ = <i>resuluhu</i>	إِبْتِلَاؤُهُ = <i>ibtilahu</i>
بِهِ = <i>bihi</i>	نُوحِيهِ = <i>nuhihi</i>
خَيْرِهِ = <i>hajrihi</i>	عَلَيْهِ = <i>alejhi</i>
بَعْدِهِ = <i>ba'dihi</i>	يَهْدِيهِ = <i>jehdihi</i>
كَتَبَهُ = <i>ketebehu</i>	لِلَّهِ = <i>Lil-lahi</i>

Përjashtim bën fjala فِيهِ مُهَانًا (*fih* *muhana*).

11. Fjala مَجْرِيهَا në Kur'an duhet lexuar *mexhreha*.

Zanoren *e* shkurtë e që qëndron në *r* duhet zgjatur me zë të hollë si *e*, e jo si *a* të gjatë.

12. Në Kur'an në një vend është e shkruar لَكِنَّا të cilën fjalë

duhet lexuar shkurt si me qenë e shkruar لَكِنَّ përveç në qoftëse në atë fjalë ndalemi.

13. Kur ndalemi në fjalët me njerën prej këtyre shenjave ۞ ۞

۞ ۞ atëherë çdo njerën prej atyre fjalëve do ta lexojmë si të mbaronte me shenjën *sukun* (۞), p.sh:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ - إِيَّاكَ نَعْبُدُ = *ijjake na'bud*

بِاللَّهِ - بِاللَّهِ = *bil-lah*

مَا تَفْعَلُونَ - مَا تَفْعَلُونَ = *ma tef'alun*

غَفُورٌ رَحِيمٌ - غَفُورٌ رَحِيمٌ = *Gafurun Rrahim*

Por, në qoftëse ndalemi në atë fjalë e cila mbaron me shenjën

(۞), atëherë mbarimin e asaj fjale do ta lexojmë *a* të gjatë , p.sh:

غَفُورًا - غَفُورًا = *Gafura*

هُدًى - هُدًى = *huda*

تَطْهِيرًا - تَطْهِيرًا = *tat'hira*

رِضًى - رِضًى = *rida*

14. Kur ndalemi në fjalët që mbarojnë me **و** ose **ى** , atëherë ai **و** shndërrohet në zanore të gjatë **u**, në qoftëse harfi i mëparshëm ka shenjën (**ُ**).

Kurse në zanore të gjatë **i** në qoftëse harfi i mëparshëm ka shenjën (**ِ**), p.sh:

هُوَ - هُوَ = *hu*

هِيَ - هِيَ = *hi*

أَنْ يَغْضُو - أَنْ يَغْضُو = *en jagdu*

رَضِيَ - رَضِيَ = *radi*

15. Në qoftëse ndalemi në fjalët që mbarojnë me **t** të rrumbullakët (**ة**) atëherë atë **t** do ta lexojmë **h**, p.sh:

بِالْأَخْرَةِ - بِالْأَخْرَةِ = *bil ahireh*

فِي الْحُطْمَةِ - فِي الْحُطْمَةِ = *fil hutameh*

بِامْرَأَةٍ - بِامْرَأَةٍ = *bi imreeh*

جَنَّةٌ - جَنَّةٌ = *xhenneh*

Të të gjithë shembujt e shënuar kur vazhdojmë të lexuarit, fjalët do t'i lexojmë sipas germave dhe shenjave që kanë.

16. Në qoftëse ndalemi në fjalë të cilat mbarojnë me *sukun*

(سُ) ose me zano re të gjata (اَ , اِ , اُ)

ato fjalë do t'i lexojmë sikur mos të ishim ndalur fare, p.sh:

عَلَيْهِمْ = *alejhim* قُولِي = *kuli*

اٰمَنُوْا = *amenu* جَعَلَا = *xheala*

17. Duke lexuar në Kur'an do të shohim se ka mbi disa fjalë disa shenja që tregojnë a është mire të ndaleni, ku mund të ndalemi dhe ku nuk mund të ndalemi, si p.sh:

* Në fund të çdo ajeti (verseti) mund të ndalemi pa marrë para sysh shenjat. ○ ose ◊ është i njëjtë me pikën tonë (•) dhe vjen në fund të çdo ajeti.

* م , Tregon se të ndalurit në atë fjalë është i domosdoshëm.

* لا , Tregon se nuk guxojmë të ndalemi, por nëse jemi ndalë duhet përsëri ta lexojmë atë fjalë në vazhdim të dytë, përveç nëse është në fund të ajetit.

* ط , Tregon se ndalimi është me vend-mirë.

* ع , Tregon se ndalimi është shumë i përshtatshëm.

* قف, قلى ج , Tregon se është mirë të ndalemi.

* صلى ق , Tregon se është mirë të vazhdojmë, dhe

*   Këto tri pika të përsëritura

dy here tregojnë se nëse ndalemi në fjalën e parë, mos të ndalemi në të dytën, por nëse në të parën nuk ndalemi, të ndalemi në të dytën.

18. Në Kur'an ka nën disa fjalë shenjë مد që tregon se harfi nën të cilin qëndron kjo shenjë duhet lexuar gjatë, dhe shenja قصر që tregon se harfi nën të cilin qëndron kjo shenjë duhet lexuar shkurt.

19. Në Kur'an ka shumë fjalë në të cilat nuk mund të ndalemi, e ato, kryesisht, janë:

خَاشَ مَا لَا بَلَىٰ أَنْ إِنْ إِنْ كَانَمَا إِنَّمَا فِي مِنْ إِلَىٰ
إِلَّا عَلَىٰ رَبِّمَا لَوْ لَوْلَا لَعَلَّ إِذْ كَمْ بَعْدَ قَبْلَ كُلُّ
كُلِّ حَتَّىٰ ثُمَّ أَوْ إِمَّا أَمْ بَأْ لٰكِنْ لَمْ عَنْ لَمَّا هَلْ ذُو
ذِي ذَا كَيْفَ مِثْلُ لَنْ قَدْ سَوْفَ لِمَ عَمَّ

20. Në Kur'an njëzet e katër sure (kaptina) fillojnë me kësi shkurtësash të cilat duhet lexuar kështu:

الم = أَلِفْ لَامْ مِيمٌ الر = أَلِفْ لَامْ رَا

المر = أَلِفْ لَامْ مِيمٌ رَا طس = طَسِينٌ

كهيعص = كَافْ هَايَاعَيْنُ صَادٌ طه = طَاهَا

حم = حَامِيمٌ عَيِينُ سِينُ قَافٌ

طسم = طَا سِينُ مِيمٌ ص = صَادٌ

يس = يَاسِينُ حم = حَامِيمٌ

ق = قَافٌ ن = نُونٌ

نُونٌ

PËRMBAJTJA

HYRJE	3
ELIFI	7
ZANORET E SHKURTËRA	
7	
ELIFI ME FET’HA	8
ELIFI ME KESRE	8
ELIFI ME DAMME	9
DAL	10
DHAL	
11	
SUKUNI	12
RE	13
ZE	14
TENVINI	15
BE	16
TE	17
THE	18
VAVI	19
TESHDIDI	20
NUNI	21
JE	22
LAMI	23
ZANORET E GJATA	24
ZANORJA E GJATË A	25

FE	26
TË LIDHURIT E FJALËVE	
27	
ZANORJA E GJATË I	28
KAFI	29
ZANORJA E GJATË U	30
MIMI	31
HEMZA	32
KEFI	33
HUMBJA E GJATËSISË NË SHQIPTIM	34
HE	35
HA	36
ËA	38
XHIM	40
SIN	41
SHIN	43
SAD	44
DAD	46
TA	48
DHA	50
AJNI	52
GAJNI	
54	
ALFABETI I GJUHËS ARABE	56
DISA REGULLA	57
SHEMBUJ	60